Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (šesto vijeće)

20. rujna 2018.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Haški protokol o mjerodavnom pravu za obveze uzdržavanja – Članak 4. stavak 3. – Zahtjev za uzdržavanje koji je podnio vjerovnik uzdržavanja pred nadležnim tijelom države uobičajenog boravišta dužnika uzdržavanja – Odluka koja je postala pravomoćna – Kasniji zahtjev za snižavanje određenog iznosa uzdržavanja, koji je dužnik uzdržavanja podnio pred istim tijelom – Upuštanje vjerovnika uzdržavanja u spor – Utvrđivanje mjerodavnog prava”

U predmetu C-214/17,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Oberster Gerichtshof (Vrhovni sud, Austrija), odlukom od 28. ožujka 2017., koju je Sud zaprimio 25. travnja 2017., u postupku

Alexander Mölk

protiv

Valentine Mölk,

SUD (šesto vijeće),

u sastavu: C. G. Fernlund (izvjestitelj), predsjednik vijeća, S. Rodin i E. Regan, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Szpunar,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za A. Mölka, L. Lorenz, *Rechtsanwalt*,

– za portugalsku vladu, L. Inez Fernandes, M. Figueiredo i M. Cancela Carvalho, u svojstvu agenata,

– za Europsku komisiju, M. Wilderspin i M. Heller, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 2. svibnja 2018.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: njemački

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 4. stavka 3. Haškog protokola od 23. studenoga 2007. o mjerodavnom pravu za obveze uzdržavanja koji je u ime Europske zajednice potvrđen Odlukom Vijeća 2009/941/EZ od 30. studenoga 2009. (SL 2009., L 331, str. 17.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 10., str. 159.; u daljnjem tekstu: Haški protokol).

2 Zahtjev je podnesen u okviru spora između Alexandera Mölka i njegove kćeri Valentine Mölk, povodom tražbina za uzdržavanje.

Pravni okvir

Haški protokol

3 Članak 3. Haškog protokola, naslovljen „Opće pravilo o mjerodavnom pravu”, glasi:

„1. Obveze uzdržavanja uređuju se pravom države uobičajenog boravišta vjerovnika uzdržavanja, osim ako ovim Protokolom nije predviđeno drukčije.

2. U slučaju promjene uobičajenog boravišta vjerovnika uzdržavanja, pravo države njegovog novog uobičajenog boravišta primjenjuje se od trenutka nastanka promjene.”

4 Članak 4. tog protokola, naslovljen „Posebna pravila kojima se daje prednost određenim vjerovnicima uzdržavanja”, određuje:

„1. Sljedeće se odredbe primjenjuju u slučaju obveza uzdržavanja:

(a) djece od strane njihovih roditelja;

[…]

2. Ako temeljem prava iz članka 3. vjerovnik uzdržavanja ne može dobiti uzdržavanje od dužnika uzdržavanja, primjenjuje se *lex fori*.

3. Neovisno o članku 3., ako se vjerovnik uzdržavanja obratio nadležnom tijelu države u kojoj dužnik uzdržavanja ima svoje uobičajeno boravište, primjenjuje se *lex fori*. Međutim, ako temeljem tog prava vjerovnik uzdržavanja ne može dobiti uzdržavanje od dužnika uzdržavanja, primjenjuje se pravo uobičajenog boravišta vjerovnika uzdržavanja.

[…]”

5 Članak 7. navedenog protokola iz 2007., naslovljen „Određivanje mjerodavnog prava za potrebe određenog postupka”, glasi:

„1. Neovisno o člancima od 3. do 6., vjerovnik uzdržavanja i dužnik uzdržavanja za potrebe isključivo određenog postupka u dotičnoj državi mogu izričito odrediti pravo te države kao mjerodavno pravo za obvezu uzdržavanja.

2. Takvo određivanje mjerodavnog prava pred institucijom koja vodi postupak utvrđuje se sporazumom kojeg potpisuju obje stranke, koji je u pisanom obliku ili zabilježen na bilo kakvom mediju i koji sadrži informacije koje su dostupne tako da se mogu koristiti za naknadno upućivanje.”

6 Članak 8. tog protokola, naslovljen „Određivanje mjerodavnog prava”, glasi:

„1. Neovisno o člancima od 3. do 6., vjerovnik uzdržavanja i dužnik uzdržavanja mogu u bilo kojem trenutku odrediti jedno od sljedećih pravâ kao mjerodavno za obvezu uzdržavanja:

[…]

(b) pravo države u kojoj bilo koja stranka ima uobičajeno boravište u trenutku određivanja;

[…]

3. Stavak 1. ne primjenjuje se na obveze uzdržavanja u pogledu osobe mlađe od 18 godina ili odrasle osobe koja zbog oštećenih ili nedostatnih vlastitih osobnih sposobnosti nije u mogućnosti štititi svoje interese.

4. Neovisno o pravu koje su stranke odredile u skladu sa stavkom 1., pitanje može li se vjerovnik uzdržavanja odreći svog prava na uzdržavanje određuje se pravom države uobičajenog boravišta vjerovnika uzdržavanja u trenutku određivanja prava.

5. Osim ako su stranke u trenutku određivanja prava bile u potpunosti obaviještene o tome i ako su bile potpuno svjesne posljedica svog određivanja, pravo koje su stranke odredile ne primjenjuje se ako bi primjena tog prava za posljedicu imala očigledno nepravedne ili neopravdane posljedice za bilo koju stranku.”

Uredba (EZ) br. 4/2009

7 Uredba Vijeća (EZ) br. 4/2009 od 18. prosinca 2008. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršenju sudskih odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obvezu uzdržavanja (SL 2009., L 7, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 5., str. 138.), u članku 1., naslovljenom „Područje primjene”, predviđa:

„Ova se Uredba primjenjuje na obveze uzdržavanja koje proizlaze iz obiteljskog odnosa, roditeljstva, braka ili tazbine.

[…]”

8 Članak 3. Uredbe br. 4/2009, naslovljen „Opće odredbe”, određuje:

„U stvarima koje se odnose na obveze uzdržavanja u državama članicama sudsku nadležnost ima:

(a) sud mjesta u kojem tuženik ima uobičajeno boravište; ili

(b) sud mjesta u kojem uzdržavana osoba ima uobičajeno boravište; […]

[…]”

9 U skladu s člankom 5. Uredbe br. 4/2009, naslovljenom „Nadležnost suda pred kojim se tuženik upusti u postupak”:

„Osim nadležnosti koja proizlazi iz drugih odredaba ove Uredbe, nadležnost ima sud države članice pred kojim se tuženik upusti u postupak. To pravilo ne važi ako se tuženik upusti u postupak kako bi osporio nadležnost.”

10 Članak 15. te uredbe, naslovljen „Utvrđivanje mjerodavnog prava”, glasi:

„Pravo mjerodavno za obveze uzdržavanja utvrđuje se u skladu s [Haškim protokolom] u državi članici koju taj instrument obvezuje.”

Glavni postupak i prethodna pitanja

11 A. Mölk ima uobičajeno boravište u Austriji, dok njegova kći V. Mölk ima uobičajeno boravište u Italiji.

12 Na temelju rješenja Bezirksgerichta Innsbruck (Općinski sud u Innsbrucku, Austrija) od 10. listopada 2014., A. Mölk obvezan je V. Mölk plaćati mjesečno uzdržavanje.

13 To je rješenje doneseno na temelju austrijskog prava, povodom zahtjeva za uzdržavanje koji je podnio vjerovnik uzdržavanja, V. Mölk, pred navedenim sudom, u skladu s člankom 4. stavkom 3. Haškog protokola.

14 A. Mölk podnio je tijekom 2015. Bezirksgerichtu Innsbruck (Općinski sud u Innsbrucku) zahtjev za snižavanje navedenog uzdržavanja, počevši od 1. veljače 2015., jer su se njegova primanja smanjila. V. Mölk zatražila je da se taj zahtjev za snižavanje odbije.

15 Rješenjem od 11. prosinca 2015. Bezirksgericht Innsbruck (Općinski sud u Innsbrucku) odbio je zahtjev A. Mölka na temelju talijanskog prava. Prema navedenom sudu, na taj zahtjev primjenjuje se navedeno pravo u skladu s člankom 3. stavkom 1. Haškog protokola, jer je V. Mölk na dan podnošenja tog zahtjeva imala uobičajeno boravište u Italiji.

16 Rješenjem od 9. ožujka 2016., Landesgericht Innsbruck (Zemaljski sud u Innsbrucku, Austrija) potvrdio je, povodom žalbe, odluku Bezirksgerichta Innsbruck (Općinski sud u Innsbrucku), utemeljivši međutim svoju ocjenu na austrijskom pravu.

17 Taj je žalbeni sud ocijenio da se, s obzirom na to da se uobičajena boravišta obiju stranaka nisu promijenila, ne može izmijeniti zakon primijenjen u rješenju Bezirksgerichta Innsbruck (Općinski sud u Innsbrucku) od 10. listopada 2014., isključivo zato što je dužnik uzdržavanja podnio zahtjev za snižavanje iznosa uzdržavanja o kojemu je riječ tek nekoliko mjeseci nakon donošenja navedenog rješenja, koje je postalo pravomoćno.

18 A. Mölk podnio je žalbu pred sudom koji je uputio zahtjev zatraživši da se o obvezi uzdržavanja odlučuje na temelju talijanskog prava. Tvrdi kako je, da se pravilno primijenilo to pravo, njegov zahtjev trebalo prihvatiti.

19 Sud koji je uputio zahtjev pita se koje pravo treba primijeniti u slučaju poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku i navodi da u doktrini postoje dva suprotna stajališta.

20 U skladu s prvim stajalištem, mjerodavno pravo, utvrđeno u skladu s člankom 3. Haškog protokola iz 2007., jest pravo države uobičajenog boravišta vjerovnika uzdržavanja, čak i ako to nije pravo države u kojoj se nalazi tijelo koje je donijelo prvotnu odluku u području uzdržavanja.

21 U skladu s drugim stajalištem, na zahtjev za izmjenu nacionalne odluke ili priznate strane odluke valja primjenjivati pravo koje je već bilo primijenjeno u svezi s obvezama uzdržavanja.

22 U tim je okolnostima Oberster Gerichtshof (Vrhovni sud, Austrija) odlučio prekinuti postupak i Sudu uputiti sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li članak 4. stavak 3. u vezi s člankom 3. [Haškog protokola] tumačiti na način da je za zahtjev dužnika uzdržavanja za snižavanje pravomoćno utvrđenog iznosa uzdržavanja zbog promjena visine ukupnih primanja mjerodavno pravo države u kojoj vjerovnik uzdržavanja ima uobičajeno boravište i ako je iznos uzdržavanja koji je dužnik do sada plaćao na zahtjev uzdržavane osobe prema članku 4. stavku 3. [Haškog protokola] utvrdio sud prema pravu države u kojoj dužnik uzdržavanja ima nepromijenjeno uobičajeno boravište?

2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje:

Treba li članak 4. stavak 3. [Haškog protokola] tumačiti na način da vjerovnik uzdržavanja , pokreće' postupak pred nadležnim tijelom države u kojoj dužnik uzdržavanja ima uobičajeno boravište i kada se osporavanjem merituma zahtjeva upušta u postupak koji je dužnik uzdržavanja pokrenuo pred tim tijelom u smislu članka 5. [Uredbe br. 4/2009]?"

O prethodnim pitanjima

23 Uvodno valja podsjetiti da je sud nadležan za tumačenje Haškog protokola (presuda od 7. lipnja 2018., KP, C-83/17, EU:C:2018:408, t. 25.).

Prvo pitanje

24 Svojim prvim pitanjem, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 4. stavak 3. Haškog protokola tumačiti na način da iz situacije poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, u kojoj je iznos uzdržavanja koji treba platiti određen odlukom koja je postala pravomoćna, na zahtjev vjerovnika uzdržavanja i, u skladu s tim člankom 4. stavkom 3., na temelju *lex fori* određenog u skladu s tom odredbom, proizlazi da se to pravo primjenjuje na kasniji zahtjev za snižavanje iznosa tog uzdržavanja koji je dužnik uzdržavanja podnio pred nadležnim tijelom države svojeg uobičajenog boravišta.

25 U skladu s člankom 4. stavkom 3. Haškog protokola, *lex fori* se primjenjuje, neovisno o članku 3. tog protokola, na inicijativu vjerovnika uzdržavanja kada on, kao što je to učinila V. Mölk u glavnom postupku, podnese zahtjev pred nadležnim tijelom države uobičajenog boravišta dužnika uzdržavanja.

26 Postavlja se pitanje proizvodi li ta odredba, iako tekst tog članka 4. stavka 3. to ne predviđa izričito, i dalje učinke kada dužnik uzdržavanja, kao A. Mölk u glavnom postupku, pred tim istim tijelom podnese kasniji zahtjev, tako da se prethodno određeno pravo primjenjuje i na novi postupak.

27 Za odgovor na to pitanje potrebno je članak 4. stavak 3. Haškog protokola tumačiti ne uzimajući u obzir samo njegov tekst, nego i njegov kontekst i ciljeve koje se želi postići propisom čiji dio čini.

28 Glede konteksta članka 4. stavka 3. Haškog protokola, valja navesti da ta odredba spada u sustav kolizijskih pravila, uspostavljen tim protokolom, koji predviđa primarnu primjenu prava države uobičajenog prebivališta vjerovnika uzdržavanja u skladu s člankom 3. navedenog protokola. Autori Haškog protokola smatrali su da je to pravo najuže povezano sa situacijom vjerovnika uzdržavanja i koje je stoga očito najprimjerenije za uređenje konkretnih problema s kojima se vjerovnik uzdržavanja može susresti (presuda od 7. lipnja 2018., KP, C-83/17, EU:C:2018:408, t. 42.).

29 Članak 4. Haškog protokola sadržava posebna pravila kojima se daje prednost određenim vjerovnicima uzdržavanja, među ostalim glede obveza roditelja prema djeci, koja se primjenjuju podredno. Članak 2. tog članka 4. predviđa da se *lex fori* primjenjuje kad vjerovnik uzdržavanja ne može dobiti uzdržavanje na temelju članka 3. Haškog protokola.

30 Članak 4. stavak 3. Haškog protokola odstupa od pravila utvrđenog tim protokolom, navedenog u točki 28. ove presude, u skladu s kojim nadležno tijelo primarno primjenjuje pravo države uobičajenog boravišta vjerovnika uzdržavanja. Taj članak 4. stavak 3. preokreće poveznice predviđene člankom 3. i člankom 4. stavkom 2. navedenog protokola primarno određuje *lex fori* kad vjerovnik uzdržavanja pokreće postupak pred nadležnim tijelom države u kojoj dužnik uzdržavanja ima svoje uobičajeno boravište (presuda od 7. lipnja 2018., KP, C-83/17, EU:C:2018:408, t. 44.), a podredno pravo države uobičajenog boravišta vjerovnika uzdržavanja ako on ne može dobiti uzdržavanje od dužnika uzdržavanja na temelju *lex fori*.

31 Predviđajući da se umjesto prava države uobičajenog boravišta vjerovnika uzdržavanja, može primarno primjenjivati *lex fori*, Haški protokol daje potonjem mogućnost da posredno izabere to drugo pravo, pri čemu taj izbor proizlazi iz podnošenja zahtjeva vjerovnika uzdržavanja pred nadležnim tijelom države uobičajenog boravišta dužnika uzdržavanja.

32 Cilj je te mogućnosti zaštititi vjerovnika uzdržavanja kao slabiju stranu u odnosima s dužnikom uzdržavanja omogućujući mu *de facto* da izabere pravo koje će se primjenjivati na njegov zahtjev. U tim okolnostima, kada je postupak u svezi s tim zahtjevom okončan odlukom koja je postala pravomoćna, iz članka 4. stavka 3. Haškog protokola ne proizlazi da bi učinke tog izbora trebalo proširiti na novi postupak koji nije pokrenuo vjerovnik uzdržavanja, nego dužnik uzdržavanja.

33 Osim toga, pravilo kojim se odstupa od pravila iz članka 3. Haškog protokola valja tumačiti strogo, ne primjenjujući ga izvan slučajeva koji su izričito predviđeni.

34 Ta razmatranja potkrepljuje izvješće s objašnjenjima Andree Bonomija o Haškom protokolu (tekst usvojen na dvadeset i prvoj sjednici Haške konferencije o međunarodnom privatnom pravu).

35 Naime, kao što je A. Bonomi naveo u točki 67. tog izvješća, predviđeno odstupanje od načelne primjene prava uobičajenog boravišta vjerovnika uzdržavanja može se opravdati ako sam vjerovnik uzdržavanja odluči pokrenuti postupak u državi boravišta dužnika osiguranja, dok bi bilo prekomjerno kada bi postupak u toj državi pokrenuo dužnik uzdržavanja, osobito u slučaju zahtjeva za preispitivanje odluke u području obveza uzdržavanja.

36 Usporedba tog članka 4. stavka 3. s odredbama Haškog protokola kojima se strankama omogućuje da sporazumno izaberu mjerodavno pravo za uzdržavanje, odnosno članci 7. i 8. tog protokola, također potvrđuje tu analizu.

37 Članak 8. Haškog protokola omogućava vjerovniku uzdržavanja i dužniku uzdržavanja da u bilo koje vrijeme za uređivanje obveze uzdržavanja odrede neko od različitih prava navedenih u stavku 1. tog članka 8. Tako se određeno pravo ne primjenjuje na određeni postupak, nego na sve postupke koji se odnose na takvu obvezu.

38 Budući da je izbor mjerodavnog prava dugoročan, autori Haškog protokola predvidjeli su određene uvjete za primjenu članka 8. kako bi se smanjio rizik od negativnih učinaka, posebice za vjerovnika uzdržavanja. Među njima treba navesti, među ostalim, onaj iz stavka 3. tog članka 8., prema kojem samo stranke u dobi od 18 godina ili starije imaju pravo na takav izbor na temelju navedenog članka. Nadalje, stavak 5. tog članka 8. predviđa da, osim ako su stranke u trenutku određivanja prava bile u potpunosti obaviještene o tome i ako su bile potpuno svjesne posljedica svojeg određivanja, pravo koje su stranke odredile ne primjenjuje se ako bi primjena tog prava za posljedicu imala očigledno nepravedne ili neopravdane posljedice za bilo koju stranku.

39 Te zaštitne odredbe ne postoje u okviru članka 7. Haškog protokola, koji također omogućuje strankama da izaberu mjerodavno pravo, ali isključivo za potrebe određenog postupka. Izbor prava stoga vrijedi samo za taj postupak, a ne i za sljedeće postupke koji se odnose na istu obvezu uzdržavanja, što ograničava rizik od negativnih učinaka tog izbora.

40 Nepostojanje takvih zaštitnih odredaba u tekstu članka 4. stavka 3. Haškog protokola potvrđuje tezu da se ta odredba primjenjuje samo u određenom postupku, odnosno onom koji je pokrenuo vjerovnik uzdržavanja u okolnostima izričito predviđenim tom odredbom.

41 S tim u svezi, kao što je nezavisni odvjetnik naveo u točki 48. svojega mišljenja, ako bi prvotni izbor *lex fori* vjerovnika uzdržavanja na temelju članka 4. stavka 3. Haškog protokola značio da će se isto pravo primjenjivati u kasnijem postupku koji pokrene dužnik uzdržavanja pred nadležnim tijelom svojeg uobičajenog boravišta, to bi omogućilo izbjegavanje praga minimalne starosti predviđenog u članku 8. stavku 3. Haškog protokola, kao i drugih zaštitnih odredaba iz tog članka 8.

42 Stoga valja smatrati da se članak 4. stavak 3. Haškog protokola odnosi samo na situaciju u kojoj vjerovnik uzdržavanja posredno izabere *lex fori* u okviru postupka koji je pokrenuo pred nadležnim tijelom države uobičajenog boravišta dužnika uzdržavanja, a ne proteže se na kasniji postupak pokrenut nakon što je odluka iz prvotnog postupka postala pravomoćna.

43 Taj zaključak ne može dovesti u pitanje okolnost, na koju se poziva portugalska vlada, da je taj kasniji postupak mogao biti pokrenut nedugo nakon prvog i kako bi bilo paradoksalno da se svi konkurentski zahtjevi, koji obuhvaćaju kratko razdoblje u kojem nije došlo ni do kakve promjene uobičajenog boravišta stranaka, moraju ispitati na temelju različitih pravnih poredaka.

44 S tim u svezi, valja istaknuti da određivanje mjerodavnog ne može ovisiti o datumu početka eventualnog drugog postupka. Naime, takvo tumačenje ugrozilo bi cilj predvidljivosti koji se želi postići Haškim protokolom (vidjeti u tom smislu presudu od 7. lipnja 2018, KP C-83/17, EU:C:2018:408, t. 41.).

45 Kao što je to nezavisni odvjetnik naveo u točkama 42. i 64. svojeg mišljenja, problem primjene različitih prava u sljedećim postupcima koji se vode među istim strankama uključen je u sustav pravila o sukobu zakona iz Haškog protokola.

46 S obzirom na prethodno navedena razmatranja, na prvo pitanje treba odgovoriti da članak 4. stavak 3. Haškog protokola treba tumačiti na način da iz situacije poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, u kojoj je iznos uzdržavanja koji treba platiti određen odlukom koja je postala pravomoćna, na zahtjev vjerovnika uzdržavanja i, u skladu s tim člankom 4. stavkom 3., na temelju *lex fori* određenog u skladu s tom odredbom, ne proizlazi da se to pravo primjenjuje na kasniji zahtjev za snižavanje iznosa tog uzdržavanja koji je dužnik uzdržavanja podnio pred nadležnim tijelom države svojeg uobičajenog boravišta.

Drugo pitanje

47 Svojim drugim pitanjem, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 4. stavak 3. Haškog protokola tumačiti na način da vjerovnik uzdržavanja „pokreće” postupak, u smislu tog članka, pred nadležnim tijelom države u kojoj dužnik uzdržavanja ima uobičajeno boravište kada se osporavanjem merituma zahtjeva upušta u postupak koji je dužnik uzdržavanja pokrenuo pred tim tijelom u smislu članka 5. Uredbe br. 4/2009.

48 Kao što proizlazi iz analize provedene u okviru odgovora na prvo pitanje, članak 4. stavak 3. Haškog protokola predstavlja odredbu kojom se odstupa od primarnog kolizijskog pravila, navedenog u točki 28. ove presude, tako da njegovu primjenu nije moguće proširiti izvan situacija koje izričito predviđa.

49 Ta se odredba primjenjuje samo pod dvama uvjetima, odnosno kada je postupak pokrenut pred tijelom države uobičajenog prebivališta dužnika uzdržavanja i kada postupak pred tim tijelom pokrene vjerovnik uzdržavanja, tako da tužbu mora podnijeti on.

50 U slučaju da dužnik uzdržavanja podnese tužbu pred tijelom države svojeg uobičajenog boravišta, upuštanje vjerovnika uzdržavanja u postupak može zaista dovesti do nadležnosti tog tijela, kao što to predviđa članak 5. Uredbe br. 4/2009.

51 Međutim, iz tog prihvaćanja nadležnosti ne može se zaključiti da je vjerovnik uzdržavanja također „pokrenuo" postupak pred tijelom države uobičajenog boravišta dužnika uzdržavanja, u smislu članka 4. stavka 3. Haškog protokola.

52 To bi tumačenje, kao što je to naveo nezavisni odvjetnik u točki 72. svojeg mišljenja, imalo za posljedicu to da bi se *lex fori* koji ta odredba određuje primjenjivao u svim postupcima pokrenutim pred takvim tijelom, iako iz odgovora na prvo pitanje proizlazi da je mogućnost da posredno izabere to pravo, koju vjerovniku uzdržavanja daje članak 4. stavak 3. Haškog protokola, ograničena samo na postupke koje sam pokrene.

53 S obzirom na prethodna razmatranja, na drugo pitanje valja odgovoriti da članak 4. stavak 3. Haškog protokola treba tumačiti na način da vjerovnik uzdržavanja ne „pokreće" postupak, u smislu tog članka, pred nadležnim tijelom države u kojoj dužnik uzdržavanja ima uobičajeno boravište kada se osporavanjem merituma zahtjeva upušta u postupak koji je dužnik uzdržavanja pokrenuo pred tim tijelom u smislu članka 5. Uredbe br. 4/2009.

Troškovi

54 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (šesto vijeće) odlučuje:

1. **Članak 4. stavak 3. Haškog protokola od 23. studenoga 2007. o mjerodavnom pravu za obveze uzdržavanja koji je u ime Europske zajednice potvrđen Odlukom Vijeća 2009/941/EZ od 30. studenoga 2009. treba tumačiti na način da iz situacije poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, u kojoj je iznos uzdržavanja koji treba platiti određen odlukom koja je postala pravomoćna, na zahtjev vjerovnika uzdržavanja i, u skladu s tim člankom 4. stavkom 3., na temelju *lex fori* određenog u skladu s tom odredbom, ne proizlazi da se to pravo primjenjuje na kasniji zahtjev za snižavanje iznosa tog uzdržavanja koji je dužnik uzdržavanja podnio pred nadležnim tijelom države svojeg uobičajenog boravišta.**

2. **Članak 4. stavak 3. Haškog protokola od 23. studenoga 2007. treba tumačiti na način da vjerovnik uzdržavanja ne „pokreće" postupak, u smislu tog članka, pred nadležnim tijelom države u kojoj dužnik uzdržavanja ima uobičajeno boravište kada se osporavanjem merituma zahtjeva upušta u postupak koji je dužnik uzdržavanja pokrenuo pred tim tijelom u smislu članka 5. Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 od 18. prosinca 2008. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršenju sudskih odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obvezu uzdržavanja.**

Potpisi